

MIRIAM TOEWS

MOTERŲ
POKALBIAI

Iš anglų kalbos vertė
Nijolė Regina Chijenienė

Sofoklis

VILNIUS, 2022

Versta iš:
Miriam Toews,
Women Talking,
Penguin Random House
Canada, 2019

Knygos leidimą rėmė

We acknowledge the support of the
Canada Council for the Arts for this translation

Canada Council   Conseil des arts
for the Arts   du Canada

Bibliografinė informacija pateikiama
Lietuvos integralios bibliotekų
informacinės sistemos (LIBIS)
portale ibiblioteka.lt

ISBN 978-609-444-457-9

WOMENTALKING
Copyright © 2018, Miriam Toews
All rights reserved
© Nijolė Regina Chijėnienė,
vertimas į lietuvių kalbą, 2022
© Eleni Kalorkoti, dizainas, 2022
© Leidykla „Sofoklis“, 2022

Skiriu

Marjei
ricordo le risate*

ir Erikui
e ancora ridiamo**

* Prisimenu juoką (it.). (Čia ir toliau – vert. past.)

** Ir mes vis dar juokiamės (it.).

PASTABOS

Nuo 2005 iki 2009 metų tolimoje Bolivijos menonitų* nausėdijoje, pagal vieną iš Kanados provincijų vadinamoje Manitobos nausėdija, daug merginų ir moterų pabUSDavo rytais suglebusios ir jausdamos skausmus, su mėlynėmis ir kraujuojančios po nakties smurto. Tas smurtas buvo priskiriamas šmėkloms ir demonams. Kai kurie bendruomenės nariai tikėjo, kad taip Dievas ar šėtonas baudžia moteris už nuodėmes, kiti kaltino jas sanguliuavimu, tretį išvelgė čia nežabotą moterų fantaziją.

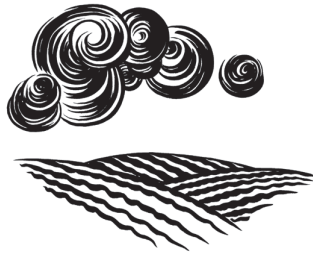
Galiausiai paaiškėjo, kad aštuoni bendruomenės vyrai apipurkšdavo moteris gyvulių nuskausminamaisiais vaisiais ir paskui jas, apsvaigintas, prievartaudavo. 2011 metais Bolivijos teismas nuteisė tuos vyrus ilgam kalėti. 2013 metais, kai nuteistieji buvo už grotų, gauta pranešimų, kad nausėdijoje vėl kartojasi panašus ir kitoks seksualinis smurtas.

* Protestantų bendruomenė, anabaptistų atšaka, susiformavusi Fryzijoje XVI a. ir ilgainiui pasklidusi visame pasaulyje. Jai būdingas pacifizmas, kuklus gyvenimo būdas, atsiribojimas nuo pasaulio.

„Moterų pokalbiai“ yra grožinis kūrinys, kuriame apmąstomi šie tikrovės įvykiai, o kartu moters vaizduotės vaisius.

– M. T.

1.

2.

3.

MOTERŲ POKALBIŲ PROTOKOLAS

Surašytas Augusto Epo per 2009 metų birželio šeštos ir septintos dienos pasitarimus Moločnos nausėdijoje.

Dalyvauja:

Leivenų giminės moterys:

Greta, vyriausioji

Marichė, vyriausioji Gretos duktė

Meihalė, jaunesnioji Gretos duktė

Autė, Marichės duktė

Frizenų giminės moterys:

Agata, vyriausioji

Ona, vyriausioji Agatos duktė

Salomė, jaunesnioji Agatos duktė

Naitė, Salomės dukterėčia

BIRŽELIO 6 D.

Augustas Epas prieš susirinkimą

ESU AUGUSTAS EPAS – visiškai nepritapėlis, bet vis dėlto išrinktas protokoluoti moterų susirinkimų, nes pačios jos neraštingos ir negeba to padaryti. Kadangi šį protokolą rašau aš (kaip mokyklos mokytojas, kasdien mokau mokinius tai daryti), manyčiau, kad mano pavardė turėtų būti įrašyta puslapio viršuje greta datos. Protokoluoti manęs paprašė Ona Frizen iš tos pačios Moločnos nausėdijos, – tiesa, nesakė „protokoluoti“, o tiesiog užrašyti, kas bus kalbama per jų susirinkimus.

Visa tai mudu aptarėme vakar vakare, stovėdami ant pažliugusio tako tarp jos namų ir mano pašiūrės, kurioje buvau apgyvendintas prieš septynis mėnesius, kai grįžau į nausėdiją. (Laikinas būstas, kaip pavadino pašiūrę Moločnos vyskupas. „Laikinas“ gali reikšti bet kokį laiko tarpą, nes vyskupas Petersas nėra pratęs matuoti laiko valandomis ir dienomis. Pabuvē čia, amžių amžiams persikeliamo į dangų, ir daugiau mums nieko nereikia žinoti. Dauguma nausėdijos namų skirti šeimoms, o aš vienas, tad gali būti, kad liksiu pašiūrėje visam laikui, nors man tai ne taip ir

svarbu. Mano būstas didesnis už kalėjimo vienutę, tilpčiau kartu su arkliu.)

Kalbėdamiesi su Ona, vis traukėmės nuo šešėlio. Sykį, per vidurį sakinio, pajutau, kaip vėjas, pagavęs jos sijono kraštą, brūkštelėjo man per kojas. Žengėme žingsniuką į saulę, paskui dar ir dar kartą, kol pagaliau, šešėliams vis tįstant, saulė pasislėpė, o Ona juokdamasi pagrūmojo jos pusėn kumščiu ir išvadino išdavike ir baile. Man taip knietėjo paaiškinti jai hemisferos principą, pasakyti, kad mes privalome dalintis saule su kitais pasaulio kraštais ir kad žvelgdamas į Žemę iš toli per parą gali pamatyti penkiolika saulėtekių ir saulėlydžių – ir kad besidalijantis saule pasaulis vis dėlto turėtų išmokti dalintis viskuo ir suvokti, kad visa priklauso visiems! Bet aš tik linktelėjau. Taip, saulė bailė. Kaip ir aš. (Tylėjau dar ir dėl to, kad būtent šis itin beatodairiškas polinkis tikėti, kad visi privalome dalintis tuo, ką turime, ne per seniausiai buvo nuvedęs mane už grotų.) Mat nesu apdovanotas gebėjimu sklandžiai kalbėti ir, deja, kas minutę baisiausiai graužiuosi dėl to, ko nepasakiau.

Ona vėl nusijuokė ir, padrąsintas jos juoko, panūdau paklausti, ar ji nelaikanti manęs pikto įkūnijimu ir ar kitiems nausėdiečiams irgi taip neatrodo – ne dėl to, kad buvau uždarytas į kalėjimą, bet dėl kitų, prieš daugel metų iki man patenkant už grotų atsitikusių dalykų. Bet aš tik pasakiau, kad, savaime suprantama, sutinku protokoluoti pasitarimus, – ir kaip galėjau nesutikti, juk dėl Onos Frizen kažin ką būčiau padaręs.

Ir dar paklausiau, kam moterims reikia tų protokolų, jeigu jos vis tiek jų neperskaitys? Ona – ji serga narfa*, kitaip sakant, yra labai nervinga, kaip, beje, ir aš pats, juk mano vardas Epas kilęs iš angliško žodžio *aspen*, reiškiančio drebulę, kartais dar vadinamą „moters liežuviu“ dėl be atvangos virpančių lapelių, – taigi atsakydama Ona man paporino štai ką.

Anksti rytą ji mačiusi du žvėrelius – voverę ir triušį. Voverė kiek įkerta vijusis triušį. Kai jau buvo bepavejanti, triušis staiga liuoktelėjęs per dvi tris pėdas į viršų. Voverė sutrikusi, bent taip pasirodė Onai, paskui apsigrėžusi ir vėl puolusi triušį jau iš kitos pusės, bet vėl aptikusi tik tuščią vietą, nes patį paskutinį mirksnį ilgaausis stryktelėjęs aukštyr ir voverė liko it musę kandus.

Man patiko ta istorija todėl, kad ją pasakojo Ona, bet aš nelabai supratau, kodėl ji man ją pasakoja ir ką tai turi bendra su protokolo rašymu.

Jie žaidė! patikėjo man paslaptį Ona.

Tikrai? nustebau.

Tada Ona paaiškino: Gal voverė ir triušis nesitikėjo, kad kas pamatys juodu žaidžiančius. Diena tik brėško, ir visi dar miegojo, keistuo! Ona vienintelė vaikštinėjo po nausėdiją išsipašiusiais iš po skarelės plaukais ir prasegta suknele – toji velnio podukra, kaip ją pravardžiavo Petersas.

Bet ar tu tikrai matei? paklausiau. Tą jų slaptą žaidimą?

Taip, atsakė ji, savo akimis mačiau – jos akys, kol pasakojo tą istoriją, spindėjo iš susijaudinimo.

* Vokiečių žemaičių tarmės žodis.